

Les banderes dels seus nés

Antoni M. Thomas

Bé, anem a veure: el fet és que pot haver-hi motius per estar fins als nassos, com qui diu, de pel·lícules nord-americanes sobre temàtica bèl·lica que inevitablement, d'una manera o l'altra, exalten allò que els nord-americans mateixos, amb el Bush al capdavant, anomenen "acabar el treball començat", que no és altra que mostrar com es fan les guerres en convenients escenaris de canons, bombes, metralladores i tota l'aparap subsegüent, inclosos oficials i soldats, morts i ferits, bons i dolents, etc, etc. En podem estar, en efecte, fins als nassos, perquè d'ençà un temps sembla ser aquest un tema recurrent en tan poderosa i de fet tan monopolitzadora indústria cinematogràfica, sempre i quan les propostes tractin de guerres del passat i mai, o quasi mai, de conflictes bèl·lics en el present, a l'Iraq, per exemple, sense anar més lluny.

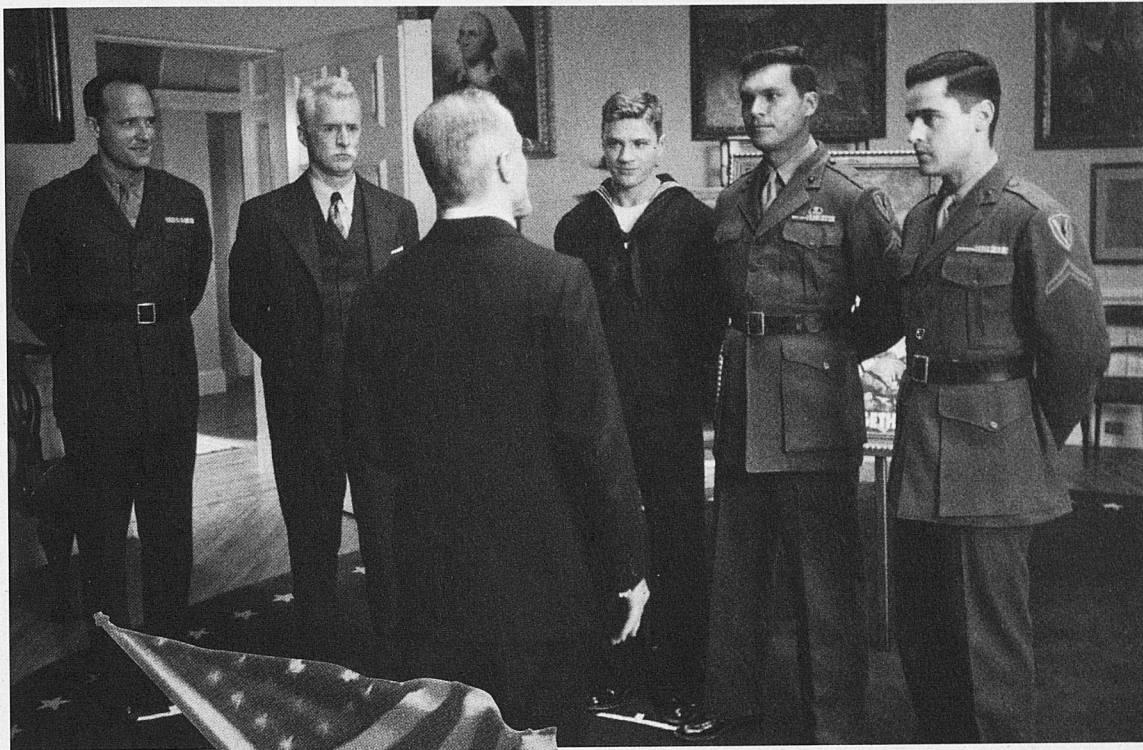
Malgrat això, o per això mateix, per estar-ne tips, podem anar a veure la darrera producció de l'espavilat Steven Spielberg ja que està signada pel gran Clint Eastwood, cosa que és sempre fiable. Es tracta de comprovar què punyetes han fet ambdós, Spielberg i el mestre Eastwood, d'una història, un relat, basat en una fotografia, una imatge captada, que va ser un dia, allà per l'any 1945, i és encara avui, imatge mítica als USA., una fotografia convertida també en monument escultòric i que es va transformar en símbol iconogràfic d'una heroïtat, d'una exaltació patriòtica, d'una puixança armada i de no sé quantes coses més. És la instantània que oportunament un periodista de l'agència AP, va captar en el curs d'una sagnant batalla, a les acaballes de la Segona Guerra Mundial en el Pacífic, a l'illa de Iwo Jima dominada pels japonesos, la con-

questa de la qual sembla que va ser a costa d'una matança en un i altre bàndol. Memorable imatge que mostra com un grapat de *marines* aixequen el pal d'una bandera que oneja en el cim d'un turó acabat d'ocupar.

Si el títol del film és un tant preocupant, *Las banderas de nuestros padres* (*Flags of our fathers*, 2006), perquè sembla enviar directament a la nostàlgia d'un vell esperit patriòtic, (com si volgués resumir el tòpic enaltidor de passades glòries guerres), la realitat fílmica és ben distinta. Perquè allò que precisament fa l'obra és dirigir la llum sobre les ombres que durant anys han projectat les banderes que proclama el títol.

El mèrit inicial és dels escriptors James Bradley i Ron Powers, que investigaren a fons la història que s'amagava rere aquella mítica fotografia. Un llibre el seu que fa tot just uns anys es convertí als USA., i en escassos mesos, en un *best seller* entre un públic àvid de consumir relats bèl·lics sense el molest corcoll de sentiments de culpabilitat. I és que la Segona Guerra Mundial té l'avantatge, a diferència de les següents guerres lliurades pels USA., i fins avui, de ser un conflicte entre bons i dolents, entre el Bé democràtic i el Mal nazi i imperialista, la qual cosa ho deixa tot clar, com una Veritat que sense excloure els matisos, romandrà ferma per sempre més. I són uns matisos, uns més o uns dels molts, les que desvetlla el llibre i desvetlla ara la pel·lícula.

El primer és el tòpic de l'heroi guerrer. Resulta que rere la bandera hissada hi havia unes vides, uns turments, unes brutalitats bèl·liques, una solidaritat de lluitadors, de manera que la guerra com a exaltació patriòtica no acabava d'encaixar. Clint Eas-

twood s'encarrega de deixar-ho clar, això, fabricant un relat que sap anar des de l'espectacle d'acció (que massa se sembla al de Spielberg a *Saving private Ryan*, 1998), fins a la intimitat del drama humà, des del caos bèl·lic amb tota la cruesa que implica, fins als bons modals dels despatxos oficials, des de la sang vessada a borbollades, fins als canapès i el cava de les recepcions i els aplècs socials. Segueix així i passa a passa l'insòlit recorregut de tres soldats convertits de la nit al dia en herois, retirats del camp de batalla i passejats per tota la geografia dels USA, per a contribuir a recaptar fons per a l'esforç financer de la guerra. El resultat és que els colors de les banderes empal·lideix i en canvi, apareix la diversitat cromàtica que pot tenir l'expressió de contradictoris sentiments personals tan com els càlculs interessats per a fabricar mites rendibles.

Per aconseguir-ho fa falta una mirada sensible i a la vegada objectiva, que és la que aporta Eastwood, de manera que no pot parlar-se aquí d'un film antipatriòtic ni tampoc pacifista, d'un film denunciator

o, a l'extrem oposat, d'un film conformista. Podrà dir-se, això sí, que el guió és una mica confús, que l'apel·lació continuada als *flashbacks* és un recurs que acaba per fer-se pesat, que la mescla d'estils narratius, no ajuda a la claredat expositiva. No importa, l'obra és sòlida, i és un exemple més del tarannà i de la saviesa fílmica del seu autor, un Clint Eastwood a qui, de seguir no se li ha escapat la circumstància d'una guerra actual, la de l'Iraq, que manté les conseqüències diàries amagades precisament rere altres banderes, les dels actuals néts d'aquelles guerres d'antuvi. És la seva, per tant, una contribució que cal afegir a les lliurades, ja fa temps; per Coppola a *Apocalypse Now*, (1979); per Stone a *Platoon* (1986) i *Born on the fourth of july* (1989); per Kubrick a *Full Metal Jacket* (1987); per Malick a *Thin red Line* (1999), totes elles referides a la guerra del Vietnam, és cert, però totes elles, exemples també de veritat filmada. ■

